

MAGYAR NEMZETI BANK

Az MNB hitelezési felmérésének módszertana

Fábián Gergely (Pénzügyi Stabilitás)
Homolya Dániel (Pénzügyi Stabilitás)

2010. február 11.

Mi is az a hitelezési felmérés?

- Banki kínálati viselkedés (hitelezési feltételek és standardok, kihelyezni kívánt mennyiség (hitelezési hajlandóság), és a bankok által érzékelt hitelkereslet felmérése kvalitatív módszerekkel
- A felmérés relatív skálán történő elmozdulást jelez, azaz hogy adott negyedévről a következőre történt-e változás (pl. szigorítók aránya nagyobb, mint az enyhítők aránya)
- **A felmérés jelentősége:**
  - A hitelezési folyamatok átláthatóbbá válása, jobb megértése
  - A döntéshozói munka támogatása (kockázatérzékelés, növekedés előrejelzés, keresleti és kínálati tényezők szétválasztása – pl. mi okozza a lassulást?)
  - A gazdasági recesszió jellemezte környezet hangsúlyosabbá tette a hitelkínálati viselkedés jelentőségét

A jegybanki gyakorlatban általános hitelezési felmérések alkalmazása

Fejlett országok:

- Amerikai Egyesült Államok – FED – 1964 óta
- Japán Központi Bank – 2000 óta
- Európai Központi Bank – 2003 óta
- Bank of England – 2007 óta

KKE országok:

- Magyar Nemzeti Bank – 2003 óta
- Narodowy Bank Polski – 2004 óta
- Lietuvos bankas – 2006 óta
- Banca Națională a României – 2008 óta

Mit kell tudni az MNB Hitelezési felméréséről?

- 2003-tól féléves gyakoriság, 2009 elejétől átalakítás: negyedéves gyakoriság, kérdések felülvizsgálata)
- A felmérés relatív, a változásokra koncentrálnak: a megelőző negyedévhez képest, félévre előretekintve
- Kvalitatív információk a hitelpiacról (gyors, de nehezen számszerűsíthető információk (pl. valamelyest szigorított))
- Felmért kör: 15 bank és 6 lízing cég hitelezési vezetői, szegmenstől függően 90-97 százalékos piaci részesedés lefedettség
- Szegmensek: lakáscélú, fogyasztási, vállalati, üzleti, önkormányzati
- Kérdéstípusok:
  - Kihelyezni kívánt hitelmennyiség (hitelezési hajlandóság)
  - Hitelezési standardok és feltételek
  - Hitelkereslet alakulása
  - Portfólióminőség

Elemek 1. : Kínálati tényezők

- **Kihelyezni kívánt hitelmennyiség (hitelezési hajlandóság):**
  - A szezonális hatásokat kiszűrve hogyan változott/ fog változni a bankja által kihelyezni kívánt hitelek mennyisége a negyedévvvel ezelőtti állapothoz képest?

- **Hitelezési standardok:** belső banki szabályok, amelyek meghatározzák, hogy a bank milyen ügyfeleknek, ügyfélcsoportoknak és milyen típusú hitelt nyújt.
- **Hitelezési feltételek:**
  - Nem árjellegű feltételek: konkrét szerződéses feltételek, amelyek mellett a bank hajlandó hitel folyósítására (pl.: fedezeti követelmények, az adós kötelezettségvállalásai, a hitel/hitelkeret maximális nagysága stb.)
  - Árjellegű tényezők: direkt költség tényezők, pl. a kamatszint és a forrásköltség közötti szpred, a hiteldíjak, kockázati prémium.

Feltett kérdés:

- Az elmúlt negyedévben/ következő félévben hogyan változtak/ változnak a bankja által kihelyezett hitelek sztenderdjei és feltételei összesítve, illetve tényezőnként külön-külön?

Elemek 2. : A kínálat mozgatórugói

Feltett kérdés:

- Az elmúlt negyedévben/ következő félévben az egyes tényezők hogyan járultak/ járulnak hozzá a kihelyezni kívánt hitelmennyiség, a hitelezési feltételek és standardok változásához?

Lehetséges tényezők:

- *Kockázatvállalási képesség:*
  - Tőkehelyzet
  - Likviditási kockázati helyzet
- *Kockázatvállalási hajlandóság:*
  - Gazdasági kilátások, iparág-specifikus problémák
  - Kockázati tolerancia megváltozása
- *Egyéb stratégiai tényezők:*
  - Piaci részesedési célok, versenyhelyzet

Lehetséges válaszok:

Enyhítéshez, változatlansághoz vagy szigorításhoz járul(t) hozzá
Csökkenéshez, változatlansághoz vagy növeléshez járul(t) hozzá

Elemek 3. : Az érzékelt hitelkereslet tényezői és mozgatórugói

- **Hitelkereslet:** Az adott banknál megjelenő hiteligények számának, mennyiségének érzékelt alakulása
- **Feltett kérdés:**
  - A szezonális hatásoktól eltekintve az elmúlt negyedévben/ következő félévben hogyan változott/ változik a banknál megjelenő hiteligény?
- **Lehetséges magyarázó tényezők:**
  - Gazdasági kilátások
  - Folyó finanszírozási igény
  - Beruházási kedv növekedése
  - Lakáspiaci kilátások
  - Ügyfelek hitelképességének változása
  - Kínálat keresletösztönző ereje
  - stb.

Eredmények bemutatása és aggregálási módszertan

- **Fő mutatószám:**
  - Nettó változás mutató piaci részesedés alapján súlyozva
  - Piaci részesedés: fennálló állomány alapján, lenormálva a megkérdezett banki körön belüli részarányra
- **Példa:**
  - + Szigorítók piaci részesedése a megkérdezetteken belül (35%)
  - Enyhítők piaci részesedése a megkérdezetteken belül (10 %)

  - Szigorítók nettó aránya ($35\% - 10\% = 25\%$)